

Л.В. Клименко

Уманський державний аграрний університет

**ОСНОВИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО ВИРОБНИЦТВА
СВИНИНИ В УМОВАХ ВСТУПУ УКРАЇНИ ДО СОТ**

Розглянуто проблеми виробництва свинини за умов інтеграції України до міжнародних економічних структур. Запропоновано систему заходів із управління конкурентоспроможністю та якістю свинини.

Рассмотрены проблемы производства свинины при условиях интеграции Украины в международные экономические структуры. Предложена система мероприятий по управлению конкурентоспособностью та качеством свинины.

Постановка проблеми. В умовах інтеграції України до міжнародних економічних структур основним завданням агропромислового комплексу є нарощування об'ємів виробництва конкурентоспроможної на світовому ринку сільськогосподарської продукції, зокрема свинарства. Це обумовлює пошук інтенсивних напрямів розвитку, застосування енерго- та ресурсозберігаючих технологій, впровадження інноваційно-інвестиційних моделей виробництва продукції АПК.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретико-методологічні та практичні аспекти розвитку і підвищення економічної ефективності сільськогосподарського виробництва, зокрема свинарства, досліджували вітчизняні та зарубіжні вчені й науковці, серед яких слід відзначити: Бугуцького О.А., Герасимова В.І., Касьянова Л.І., Рибалка В.П., Свиноуса І.В., Шпичака О.М., Царенка О.М. та інших.

Разом з тим за умов вступу України до СОТ потребують системної розробки методологічні та прикладні питання щодо досягнення вітчизняними товаровиробниками конкурентних параметрів виробництва свинини.

Формування цілей статті. В результаті зменшення чисельності поголів'я тварин, невиконання селекційно-племінних основ розвитку, нераціонального використання кормів, зниження середньодобових приростів, збільшення затрат праці, відсутності паритету цін на сільськогосподарську та промислову продукцію, недостатнього рівня державної підтримки тваринництва при виробництві свинини характерні значні перевитрати сировинних, матеріальних, енергетичних та трудових ресурсів. Тому в період реформування агропромислового комплексу та інтеграційних процесів України в міжнародні економічні структури виникає необхідність пошуку резервів не лише підвищення економічної ефективності виробництва свинини, а й відповідність її міжнародним стандартам якості.

Виклад основного матеріалу. На сучасному етапі розвитку економічних і соціальних відносин основною метою України є інтеграція в європейські та міжнародні структури. За цих умов вступ України до СОТ – важливий фактор поглиблення економічних реформ та утвердження соціально орієнтованої інноваційної моделі розвитку економіки.

Вступ до СОТ забезпечить додаткове зростання ВВП до двох відсоткових пунктів щорічно, сприятиме збільшенню експорту продукції в обсязі до 2 млрд. дол., нарощуванню прибутків підприємств майже на 8 млрд. грн. та доходів населення, щорічний приріст обсягів прямих іноземних інвестицій до 2 млрд. дол., створенню нових робочих місць, поповненню бюджету всіх рівнів [1, с. 22; 2]. Проте близько третини сільськогосподарських товаровиробників і спеціалістів органів управління вважають, що в результаті низької конкурентоспроможності вітчизняної продукції, неефективної, застарілої техніки та технології виробництва і зниження рівня імпорتنих тарифів наслідки вступу до організації торгівлі будуть негативні.

Основні напрями міжнародної інтеграції України висвітлені в Посланні Президента України до Верховної Ради “Європейський вибір.

Концептуальні засади стратегії економічного та соціального розвитку України на 2002-2011 роки”. Згідно цього документу передбачається систематизувати заходи вступу до СОТ з врахуванням всіх можливих наслідків для аграрного сектора та держави в цілому, що безпосередньо пов’язано з конкурентоспроможністю вітчизняного виробництва.

Конкурентоспроможність свинини вітчизняного виробництва на внутрішньому ринку в даний час забезпечується невисокими цінами її реалізації, зростання яких стримується низьким рівнем платоспроможного попиту населення. Тенденція до збільшення реальних доходів населення дозволяє припустити, що платоспроможний попит зростатиме, а це спонукатиме виробників нарощувати обсяги виробництва [3, с. 190]. Зі збільшенням обсягів виробництва, запровадженням нових форм господарювання та підвищенням рівня цін на реалізовану свинину рівень збитковості виробництва значно знижуватиметься, що підвищуватиме конкурентоспроможність цієї продукції на внутрішньому ринку.

В останні роки на ринку свинини поряд з питаннями ціноутворення підвищується увага до якості продукції. Вирішення проблем підвищення якості та конкурентоспроможності свинини тісно пов’язане з управлінням якістю, стандартизацією і сертифікацією продукції. При цьому підвищення якості та зниження цін реалізації на продукцію неможливо вирішити без використання комплексного і системного підходів до управління якістю на рівні підприємств, галузей, держави та міждержавному рівні [4].

Країни з висококонкурентним виробництвом свинини постійно стежать за підвищенням її якості. Зокрема, у Данії на державному рівні за допомогою класифікаційних центрів дбають про якість продукції, нарощуючи поголів’я тварин, у м’ясі яких відсутні властивості, визначені на міжнародному ринку, як PSE (Pale – бліде, Soft – м’яке, Exudative – не здатне зв’язувати рідину), та DFD (Dark – дуже темне, Firm – дуже щільне та Dry – дуже сухе, але здатне добре зв’язувати рідину). Вирощування нежирних свиней стимулюється економічними важелями: якщо вміст м’яса

у вирощених тваринах перевищує 53% – датський виробник свинини одержує зростаючу надбавку.

У нашій країні відсутня система стимулювання державою якості продукції за такими параметрами. Створення такої системи на рівні держави є першочерговим завданням, особливо при намаганнях України стати повноправним членом СОТ. Без підвищення якості продукції у відповідності міжнародним стандартам вітчизняна свинина не буде конкурентноспроможною не лише на міжнародному ринку, а й на внутрішньому.

Крім низької якості свинини експортний потенціал України обмежений також техніко-технологічними причинами – відсутністю м'ясопереробного устаткування, що відповідає вимогам стандартів СОТ та країн ЄС, трейдерів, які б могли ефективно продавати вітчизняну продукцію на зовнішніх ринках, а також виробничих потужностей (практично відсутні підприємства, які б мали європейський сертифікат на виробництво), нарощування яких потребує значних інвестицій та часу. Крім цього на зовнішньоторговельний оборот негативно впливає висока собівартість продукції та процентні ставки за кредити із закупівлі зерна для виробництва комбікормів, племінного поголів'я, обладнання тощо та відсутність державних стандартів, що сприяло б боротьбі з недобросовісною конкуренцією [5].

На підвищення конкурентоспроможності свинарства впливає велика низка чинників. З урахуванням специфіки виробництва свинини всю їх різноманітність можна звести до трьох груп заходів – адаптація реформованих підприємств до ринкового середовища, запровадження досягнень науково-технічного прогресу у виробництво та здійснення протекціоністської аграрної політики. Частину цих заходів мають здійснювати самі товаровиробники, а певну частину – держава (рисунок).

Державне регулювання повинно стати предметом конкретних дій і здійснюватися в агропродовольчому комплексі переважно економічними

методами, містити в собі захист вітчизняного продовольчого ринку, товаровиробників у сільському господарстві, харчовій промисловості, та регулювати відносини із взаємозалежними галузями.

Система заходів з управління конкурентоспроможністю та якістю виробництва свинини

Для досягнення конкурентоспроможності на ринку свинини на національному та міжнародному рівні доцільно розробити та впровадити нові технології виробництва продукції тваринництва, які б враховували:

- організацію економічно і екологічно допустимого обсягу виробництва продукції з урахуванням регіональних особливостей;
- створення належних умов годівлі за умов нормування і балансування раціонів, спроможних забезпечити високий рівень генетичного потенціалу;

- визначення режиму виробництва (потокowego, сезонного, цілорічного, нерівномірного) та рівня механізації відповідно до попиту та обсягу енерговитрат;

- використання існуючих виробничих та допоміжних приміщень, їх реконструкцію з урахуванням сучасних вимог, раціонального застосування архітектурно-будівельних рішень і використання місцевих будівельних матеріалів;

- бізнес- та маркетинг-планування виробничої діяльності підприємства.

Висновки. Отже, основними завданнями подальшого розвитку ринку свинини, як невід'ємної складової аграрного ринку держави, є збільшення обсягів виробництва і споживання м'яса свиней на душу населення, розвиток інфраструктури ринку та реалізації високоякісної продукції виробниками, переробними підприємствами на конкурентних засадах, здійснення цінової політики на основі поєднання вільного ціноутворення, державного регулювання та сприяння зростанню доходів виробників, боротьба із контрабандою свинини, нарощування експортних можливостей.

Бібліографічний список

1. Тимків О. Точка зору Уряду // Агро Перспектива. – 2005. – №09. – С. 22-23.

2. Гош. О. Суперечливість зовнішньоекономічних відносин України // Економіка України. 2006. – С. 77-88.

3. Україна у цифрах 2005 / Статистичний довідник Державний комітет статистики. м. Київ. – 2006. – 247 с.

4. Борецька І. Свиня як альтернатива // Агро Перспектива. – 2006. – №11. – С. 42-43.

5. Капкан Т. Нас чекають, а ми ... не спішимо // Агро Перспектива. – 2006. – №11. – С. 10-13.